

Krokoms
kommun
KROKOMEN TJÆLTE

Avfallsplan 2024-2027

Krokoms kommun

Vi gör plats för växtkraft

Förord

Vi är nu framme vid antagande av ny Avfallsplan för perioden 2024- 2027.

Det är en viktig del i vårt arbete för Agenda 2030, som är en del i vårt målarbete.

I avfallsplanen anges riktningen om hur vi ska ta hand om vårt avfall på ett sätt som tar hänsyn till miljön, ett viktigt uppdrag. Genom det ger vi kommuninnevånarna stöd att göra rätt och vi tar tillsammans ansvar för framtiden."

Maria Jacobsson , kommunstyrelsens ordförande

Innehåll

1	Inledning	7
1.1	Bakgrund	7
1.2	Syfte	8
1.3	Läsanvisning	8
2	Målsättning och ambition	9
2.1	Övergripande mål	9
2.2	Ambition	9
2.3	Framtagande och genomförande	9
2.4	Samråd	10
2.5	Uppföljning och avstämning	10
3	Avfallsflödernas framtida utveckling	11
3.1	Behov av insamlingssystem och anläggningar	11
3.1.1	Mat- och restavfall	11
3.1.2	Förpackningsavfall	11
3.1.3	Returpapper	12
3.1.4	Återvinningscentraler	12
3.1.5	Slamtömning	12
4	Styrmedel och infrastruktur	14
4.1	Avfallsföreskrifter	14
4.2	Avfallstaxa	14
4.3	Tillsyn	14
4.4	Upphandling.....	15
4.5	Information och kommunikation	15
4.6	Fysisk planering	15
5	Mål och delmål	16
5.1	Minska avfallsmängderna.....	16
5.1.1	Mängden kommunalt avfall ska minska.....	16
5.1.2	Minska matsvinnet från kommunens kostverksamhet	16
5.2	Öka materialåtervinningen	16
5.2.1	Öka källsorteringen i kommunal verksamhet.....	16
5.2.2	Planera för hållbar avfallshantering i kommunen	16
5.2.3	Förbättra avfallstjänsternas tillgänglighet och service	17
5.2.4	Säkerställ god arbetsmiljö inom avfallshanteringen	17
5.3	Minska miljöpåverkan.....	17
5.3.1	Olovlig eller olaglig hantering av kommunalt avfall ska upphöra	17
5.3.2	Miljöpåverkan från avfallshanteringen ska minska.....	17
5.3.3	Miljöpåverkan från enskilda avlopp ska minska.....	17
5.3.4	Andelen farligt avfall i restavfallet ska minska.....	18

1 Inledning

Kommunens avfallsplan är ett viktigt styrdokument i kommunens arbete för att uppfylla nationella, regionala och lokala mål. Avfallsplanen ska visa kommunens ambition och inriktning inom avfallsområdet. Utgångspunkten är att nå högre upp i avfallstrappan.

1.1 Bakgrund

Alla kommuner ska enligt lagstiftningen ha en plan för avfallet som uppstår i kommunen, både det som kommunen har ansvar för och övrigt avfall. Avfallsplanen utgör ena delen av kommunens renhållningsordning, den andra delen är kommunens avfallsföreskrifter.

Avfallsplanen ska bidra till att uppfylla de nationella och regionala miljömålen. Tyngdpunkten i planen ligger på avfall under kommunalt ansvar, det vill säga det avfall som uppkommer hos hushållen och liknande avfall från verksamheter. Planen innehåller även mål och åtgärder för avfall som kommunen har rådighet över genom sina verksamheter.

Avfallshanteringen i kommunen är till stor del beroende av vad som händer i omvärlden. Det som händer lokalt och regionalt, såväl som nationellt och internationellt i form av beslut och nya styrmedel. Framtida lagförändringar på avfallsområdet kan komma att påverka avfallsplanen.

Även trender inom mode och miljö påverkar avfallshanteringen. Avfallsmängderna är dessutom förknippade med konjunktur och nya konsumtionsmönster. Konsumenter ställer även högre krav på service och möjligheter att enkelt göra sig av med avfallet.

Avfallshanteringen har under de senaste årtiondena gått från fokus på deponering och destruktion mot resursutnyttjande och hållbar konsumtion.

Avfall ska tas om hand enligt EU:s avfallstrappa. Den prioriterar i första hand att *förebygga* att avfall överhuvudtaget uppkommer. Det ska ske genom förbättrade produktionsmetoder, men också förändrade konsumtionsmönster.

Avfall ska i första hand *återanvändas* och i andra hand *återvinnas*. Återvinning kan ske genom att materialet eller energin återvinns eller att näringsämnen går in i ett kretslopp. Återvinning kan vara biologiska behandlingsmetoder som kompostering eller rötning, materialåtervinning och förbränning med energiutvinning.

1.2 Syfte

Avfallsplanens syfte är att

- långsiktigt styra avfallshanteringen i riktning mot ett hållbart samhälle,
- få ett tydligt styrdokument för avfallshanteringen i kommunen och
- utgöra informationskälla för allmänhet och andra som berörs av avfallsfrågorna.

Avfallsplanen vägleder också vid till exempel planering av nya områden, prövning av bygglov, i tillsyn av miljöfarlig verksamhet samt för hur invånare och verksamheter i kommunen ska hantera sitt avfall.

1.3 Läsanvisning

Avfallsplanen består av ett huvuddokument med tillhörande bilagor.

Huvuddokumentet innehåller bland annat avfallsplanens syfte, mål för avfallshanteringen och styrmedel för att uppnå målen.

I bilagor till planen presenteras handlingsplan med åtgärder, miljöbedömning, styrande regelverk, beskrivning av avfallshantering, nedlagda deponier, uppföljning av tidigare avfallsplan och samrådsredogörelse.

2 Målsättning och ambition

2.1 Övergripande mål

Avfallsplanen innehåller målområden som anger inriktningen på lång sikt (10-15 år). Dessa har sedan brutits ner till delmål för planperioden 2024-2027.

Målområdena är:

1. Minska avfallsmängderna
2. Öka materialåtervinningen
3. Minska miljöpåverkan

Till målen hör åtgärder som ska genomföras för att målen ska kunna nås. Åtgärderna kan revideras årligen i syfte att nå uppsatta mål. Vid behov ska åtgärder arbetas in i berörda verksamhetsplaner/budgetar. Under varje område anges åtgärd med ansvar och tidsplan, se bilaga 1.

2.2 Ambition

Tidigare avfallsplan har fokuserat på att minska mängden deponi. I denna avfallsplan läggs fokus på att klättra i avfallstrappan, med särskilt fokus på att minska energiåtervinning och öka materialåtervinning.

Kommunens ambition är att införa fastighetsnära insamling av mat- och förpackningsavfall enligt ny lagstiftning. Detta leder till en tydlig förflyttning uppåt i avfallstrappan.

Ambitionen att öka återanvändning och förebygga att avfall uppkommer uppnås genom mål och åtgärder inom områden som återbruk, minskat matsvinn samt information och kommunikation.

2.3 Framtagande och genomförande

Kommunens renhållningsavdelning ansvarar för framtagandet av avfallsplanen. Framtagandet har följt Naturvårdsverkets föreskrifter om innehållet i en avfallsplan. En miljöbedömning av avfallsplanen har genomförts enligt 6 kap. miljöbalken.

Tidigare avfallsplan är från 2002 och är inaktuell. Sedan den antogs har samhället förändrats och ny lagstiftning tillkommit. Denna avfallsplan är därför helt omarbetad och har nya målformuleringar.

Där kommunens förvaltningar och bolag kan påverka är det viktigt att delmål och åtgärder arbetas in i respektive verksamhetsplan och följs upp i respektive verksamhetsberättelse. Kommunen kan dock inte uppnå målen på egen hand utan arbetet behöver ske i samverkan med omvärlden.

2.4 Samråd

I arbetet med att ta fram mål har dialog förts med kommunens förvaltningar och det kommunala bostadsbolaget Krokomsbostäder.

I det formella samrådet har berörda kommunala verksamheter, Krokomsbostäder AB och Länsstyrelsen bidragit med åsikter.

Samråden omfattar även utställning till allmänheten så att alla som kan vara berörda av avfallsplanen får möjlighet att lämna synpunkter. Utställningen annonserades på kommunens hemsida. Planförslaget ställdes ut digitalt på kommunens hemsida samt fysiskt på anslagstavla i kommunhuset under hösten 2023.

Relevanta synpunkter har arbetats in i avfallsplanen. Inkomna synpunkter och kommunens bemötande av dessa har dokumenterats i en samrådsredogörelse som redovisas i bilaga 8.

2.5 Uppföljning och avstämning

Kommunala avfallsplaner ska ses över vart fjärde år och uppdateras vid behov genom beslut i kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen ansvarar för uppföljning av mål och åtgärder. Uppföljning och utvärdering av denna avfallsplan kommer att göras under år 2028.

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för att handlingsplan och åtgärdsprogram ses över och revideras årligen.

Varje chef inom den verksamhet som berörs ansvarar för att avfallsplanens innehåll är känt och används bland medarbetarna.

3 Avfallsflödenas framtida utveckling

Att minska avfallsmängderna och erbjuda en lättillgänglig, miljöanpassad och kostnadseffektiv avfallshantering med en god arbetsmiljö är en stor utmaning.

Kommunens ambition under planperioden är att minska andelen avfall till energiåtervinning och öka materialåtervinningen. Befolkningsökningen innebär dock att den totala mängden avfall i kommunen kan komma att öka.

Två stora förändringar i det kommunala insamlingsansvaret träder i kraft under avfallsplanperioden.

1. Separat matavfallsinsamling ska vara genomförd i alla kommuner från och med år 2024.
2. Förpackningsavfall ska samlas in av kommunerna från och med år 2024. Från och med 2027 ska insamlingen ske fastighetsnära. Förpackningsinsamlingen ska bekostas av producenterna.

Under 2023 söker Krokoms kommun dispens hos Naturvårdsverket för att senarelägga matavfallsinsamlingen. Detta för att möjliggöra samordning med kravet på fastighetsnära förpackningsinsamling. Om dispens medges är ambitionen att den nya insamlingen påbörjas under 2026.

När det gäller avloppsslam kan fosforåtervinning och förbud mot spridning på åkermark ställa nya och omfattande krav på kommunernas slamhantering. Det är ännu oklart om och när ny lagstiftning kommer och vad det kan innebära.

3.1 Behov av insamlingssystem och anläggningar

En beskrivning av kommunens avfallshantering redovisas i Bilaga 4 och befintliga anläggningar i bilaga 5.

3.1.1 Mat- och restavfall

Nuvarande insamlingssystem i en blandad fraktion för mat- och restavfall kommer att ersättas under planperioden. Beslut om nytt system fattas under 2023.

Behovet av behandlingskapacitet för brännbart avfall väntas att minska i takt med bättre sortering av hushållens avfall.

Behovet av biologisk behandling av matavfall kommer tillgodoses av den nya rötningsanläggningen som byggs i Östersund. Anläggningen kommer att ägas gemensamt av alla länets kommuner och drivas av ett samägt bolag.

Hemkompostering kommer även fortsättningsvis att vara en möjlighet, efter anmälan till bygg- och miljönämnden.

3.1.2 Förpackningsavfall

Från och med 2024 övertar kommunerna insamlingsansvaret för förpackningsavfall. Inledningsvis kommer insamlingen bedrivas på befintliga återvinningsstationer och via den fastighetsnära insamlings som redan finns hos vissa fastighetsägare. Från och med 2027 ska förpackningarna samlas in fastighetsnära hos hushåll och samlokaliserade verksamheter som väljer kommunal

insamling. Antalet återvinningsstationer kan då minskas och göras om till mottagningsplatser för skrymmande förpackningar.

Kravet på fastighetsnära insamling av förpackningar kommer medföra behov av ökad insamlingskapacitet. En plan för kommunens genomförande ska lämnas till Naturvårdsverket i september 2023. Kommunen behöver skyndsamt välja lämpligt insamlingssystem och besluta hur de nya uppdragen ska fördelas mellan egen regi och privata utförare. Det kan även bli aktuellt med samarbete med övriga länskommuner för att hitta effektiva lösningar.

Insamlat förpackningsavfall ska överlämnas till producenterna, på en omlastningsstation som kommunen tillhandahåller. Någon sådan finns inte idag och kan behöva byggas om det inte går att lösa på annat sätt.

Förpackningsavfall från verksamheter kommer även fortsättningsvis samlas in av producenterna, via minst en mottagningsplats i varje kommun eller fastighetsnära via valfri entreprenör.

3.1.3 Returpapper

Returpapper samlas tills vidare in vid kommunens återvinningsstationer samt fastighetsnära hos vissa verksamheter och flerbostadshus. Hur insamlingen ska organiseras och samordnas beror i hög grad på hur övrig kommande insamling utformas.

3.1.4 Återvinningscentraler

Grovavfall och farligt avfall samlas idag in vid kommunens fem återvinningscentraler. Anläggningarnas öppettider, storlek och skick varierar stort, liksom antalet besökare per anläggning. Återvinningscentralerna finansieras genom avfallstaxans grundavgift.

Tillgängligheten till återvinningscentralerna är en viktig fråga. En vanlig synpunkt från invånarna är att öppettiderna bör utökas och anpassas så att det blir lätt att lämna avfall när behov uppstår.

Återvinningscentralerna måste också vara säkra och trevliga att besöka och bemanna. Därutöver kan nya och skärpta myndighetskrav kan påverka behoven av bemanning och utformning.

God tillgänglighet uppnås genom en kombination av antal anläggningar, placering, utformning och öppettider. Det som kan begränsa tillgängligheten är främst ekonomiska hänsyn.

Under kommande år kan antalet anläggningar och öppettider behöva revideras. De anläggningar som saknar el och/eller vatten (tre stycken) kan behöva stängas av säkerhets- och arbetsmiljöskäl. I ett sådant scenario bör dessa ersättas med nya och bättre återvinningscentraler. För att uppnå god tillgänglighet bör antal anläggningar, öppettider och placering utredas närmare.

3.1.5 Slamtömning

Insamling av slam från enskilda avloppsanläggningar fortsätter som tidigare via upphandlad entreprenad. Slammet behandlas på kommunens komposteringsanläggning där jordmassor produceras för deponitäckning.

Det är i nuläget oklart kring kommande lagstiftning om slamhantering och fosforåtervinning. En stor statlig utredning är genomförd, men några nya lagförslag har inte presenterats. Under planperioden bör kommunen ändå utreda hur slam ska tas om hand på längre sikt.

En möjlighet är slamförbränning med fosforåtervinning i den nya anläggningen som projekteras i Umeå. Kommunen följer utvecklingen i projektet noga. Realiseras projektet kommer kommunens insamlingsystem påverkas, eftersom slammet då skulle behöva avvattnas mycket mer än idag för att få ner vattenhalten och minimera transportbehoven. I ett sådant scenario bör slam från enskilda anläggningar avvattnas i kommunens reningsverk, som då kan behöva byggas ut.

4 Styrmedel och infrastruktur

4.1 Avfallsföreskrifter

Avfallsföreskrifterna innehåller de kommunala bestämmelserna om avfallshantering. De är ett verktyg för att styra hanteringen av avfall som kommunen ansvarar för.

Kommunens avfallsföreskrifter reglerar bland annat hur avfall ska sorteras och lämnas, hur ofta kommunen hämtar avfall och hur hämtställen ska vara utformade. Med föreskrifterna kan kommunen styra mot en hållbar avfallshantering i hela kommunen och en bra arbetsmiljö för insamlingspersonalen.

Avfallsföreskrifterna är också en rättslig grund i det dagliga arbetet och vid tvister. Här kan exempelvis fastighetsinnehavare och verksamhetsutövare se vilket ansvar och vilka skyldigheter var och en har.

4.2 Avfallstaxa

Utförmningen av avfallstaxan ger kommunen möjligheter att styra avfallshantering i önskvärd riktning. Intäkterna från taxan ska bekosta avfallshantering, men får inte vara större än de nödvändiga kostnaderna.

Viktiga principer för hur avgifter för den kommunala avfallshantering får tas ut regleras i miljöbalken och kommunallagen genom självkostnadsprincipen, rätten till miljöstyrning och likställighetsprincipen. I lagstiftningen anges vilka typer av tjänster och verksamheter som får finansieras via avfallstaxan.

Avfallstaxan revideras regelbundet utifrån rådande förutsättningar, så att rätt styreffekter uppnås. Taxan är viktig för att avfallsplanens mål ska kunna uppnås genom att den finansierar flera av de åtgärder som ska genomföras.

4.3 Tillsyn

Bygg- och miljönämnden utövar tillsyn över bland annat tillstånds- och anmälningspliktiga verksamheter samt hanterar anmälnings- och dispensärenden. Tillsyn utövas bland annat på industrier, avfallsanläggningar, bilverkstäder, lantbruk, avloppsreningsverk, förorenade områden, nedlagda deponier, skolor, äldreboenden, enskilda avlopp samt nedskräpningsärenden. Länsstyrelsen utövar normalt tillsyn över större anläggningar.

Frågor om verksameters och kommuninvånarens avfallshantering är vanligt förekommande inom tillsynen. En tillsynsmyndighets arbete innebär också att informera verksamhetsutövare om gällande lagstiftning och myndighetsbeslut och i samråd med dem försöka lösa eventuella problem på bästa sätt. En tillsynsmyndighet kan också ställa krav på verksamhetsutövare att förbättra sin avfallshantering.

Tillsyn är ett verktyg som kommunerna har tillgång till för att påverka avfallshantering hos verksamheter där en betydande del av samhällets avfall uppstår. Det är därför viktigt att kommunerna vid sin tillsynsplanering planerar för hur tillsynen kan användas som verktyg för att nå avfallsplanens mål. Tillsynen är ett särskilt viktigt styrmedel för att avfallsplanens mål ska kunna nås även avseende avfall som kommunen inte ansvarar för.

4.4 Upphandling

Kommunen är en stor beställare lokalt och kan genom att ställa miljökrav i upphandlingar påverka miljöbelastning och resurshushållning inom den egna verksamheten och inspirera andra organisationer att ställa liknande krav.

Upphandling kan exempelvis användas som styrmedel för att förebygga avfall i olika kommunala verksamheter och därmed bidra till att avfallsplanens mål om minskande avfallsmängder uppnås.

4.5 Information och kommunikation

Kommunikation och information är viktiga verktyg för att målen i avfallsplanen ska kunna nås. Kommunikation och information bidrar till att hushåll, företag och andra verksamheter vet hur de ska göra för att hjälpa till att nå målen i avfallsplanen. Information om avfallshantering kan också bidra till att göra det enklare för människor att göra miljömedvetna val, i enlighet med avfallsplanens mål om minskade avfallsmängder.

4.6 Fysisk planering

Fysisk planering är ett viktigt styrmedel för att nå avfallsplanens mål om förebyggande och återvinning av avfall.

I byggandet av det hållbara samhället är avfallshanteringen en del av den grundläggande infrastrukturen. Det är därför viktigt att planera för avfallsförebyggande åtgärder och avfallshantering i den fysiska planeringsprocessen.

I kommunens översiktsplan ska det ges förutsättningar för att möta det långsiktiga markbehovet för avfallshantering i kommunen.

Genom att säkerställa att det finns ytor och utrymmen för avfallssortering inom byggnader och på fastigheter samt för insamling, transport och behandling av det avfall som uppstår hos hushåll och verksamheter. Säkra trafiklösningar för transport av avfall inom bostadsområden säkerställs också, exempelvis vägbredder och vändzoner.

I den fysiska planeringen tas avfallshantering med i de detaljplaner där det behövs, till exempel i planer för ny bebyggelse. Kommunens renhållningsavdelning är remissinstans för exempelvis detaljplaner och bygglov och bistår med råd när behov uppstår.

5 Mål och delmål

Kommunens målsättning inom avfallshanteringen är uppdelad i tre målområden. Delmål med tillhörande åtgärder redovisas mer ingående i bilaga 1.

5.1 Minska avfallsmängderna

Delmål kopplade till detta målområde:

5.1.1 Mängden kommunalt avfall ska minska

Att minska avfallsmängderna och förebygga avfall är en stor utmaning för både hushåll, företag och andra organisationer. Minskande mängder avfall är positivt för miljön på flera sätt. Det ger lägre energianvändning, mindre utsläpp av växthusgaser och sparar på jordens naturresurser.

5.1.2 Minska matsvinnet från kommunens kostverksamhet

Matavfall uppkommer i flera olika led i livsmedelskedjan; vid odling/uppfödning, vid tillverkning, hos grossister, leverantörer, butiker, restauranger, storkök samt hos hushållen. Att minska matsvinnet och öka resurshushållningen i livsmedelskedjan är ett prioriterat område.

5.2 Öka materialåtervinningen

Delmål kopplade till detta målområde:

5.2.1 Öka källsorteringen i kommunal verksamhet

Källsorteringen i kommunal verksamhet ska utvecklas och öka. Kommunen ska föregå med gott exempel.

Genom att hålla isär olika material kan det mesta återvinnas så att det kan bli nya produkter. Vi sparar energi och naturresurser genom att använda materialen flera gånger. Genom att sortera avfallet väl kan också farliga ämnen tas om hand på ett säkert sätt. Därmed skyddas människor och miljö.

5.2.2 Planera för hållbar avfallshantering i kommunen

För att kunna förebygga, återbruka och sortera bättre måste det finnas goda möjligheter till det i vår omgivning. Fysisk planering kan underlätta för medborgarna. Det är redan vid översiktsplanering och bygglovsförfarande som det finns möjlighet att skapa förutsättningar för en hållbar avfallshantering, både för den som ska lämna och hämta avfallet.

En hållbar avfallshantering säkerställer god service till invånarna och förebygger arbetsmiljöproblem för de som ska hämta avfallet. Smarta digitala lösningar kan både effektivisera avfallshanteringen, leda till bättre förebyggande åtgärder och öka återbruket.

5.2.3 Förbättra avfallstjänsternas tillgänglighet och service

Smarta digitala lösningar kan både effektivisera avfallshanteringen, leda till bättre förebyggande åtgärder och öka återbruket.

Genom fastighetsnära insamling av minst sju avfallsfraktioner kommer det bli lättare för invånarna att sortera sitt avfall på rätt sätt.

Tillgängligheten till kommunens återvinningscentraler ska ses över i syfte att förenkla för medborgare att lämna sitt avfall på ett miljöriktigt sätt.

5.2.4 Säkerställ god arbetsmiljö inom avfallshanteringen

En god arbetsmiljö är avgörande för trivsel och hälsa för personal som arbetar med avfallshantering. Under planperioden kommer åtgärder för förbättrad arbetsmiljö arbetas in i handlingsplanen, till exempel säkra hämtställen, arbete på återvinningscentraler och slangdragning och tunga lock vid slamtömning.

5.3 Minska miljöpåverkan

Delmål kopplade till detta målområde:

5.3.1 Olovlig eller olaglig hantering av kommunalt avfall ska upphöra

Nedskräpning och felaktig avfallshantering påverkar miljön genom läckage av farliga ämnen, spridning av plast och skador på djur och människor. För att komma till bukt med olovlig eller olaglig avfallshantering krävs ett långsiktigt angreppssätt som löper över lång tid. Uppsökande tillsyn kommer att utföras för att identifiera verksamheter som bedriver olovlig eller olaglig avfallshantering.

5.3.2 Miljöpåverkan från avfallshanteringen ska minska

En hållbar avfallshantering minskar samhällets miljöpåverkan. Vi måste också minska miljöpåverkan från själva hanteringen av avfallet. Miljöpåverkan från transporter och behandlingsanläggningar innebär till exempel utsläpp till luft, vatten och buller.

Bygg- och miljönämnden hanterar inkommande anmälningar eller ansökningar om tillstånd. Då kontrolleras att avfallsverksamheterna utformar verksamheten och hanterar avfallet på ett miljöriktigt sätt. Genom tillsyn kontrolleras sedan att verksamheten upprätthåller gällande krav.

Bygg- och miljönämnden hanterar även inkommande klagomål om bland annat felaktig avfallshantering eller anmälan om misstänkt olovlig eller olaglig verksamhet. Genom att ställa krav på att verksamheterna ska upphöra eller inkomma med en anmälan kan Bygg- och miljönämnden säkerställa att gällande krav upprätthålls.

5.3.3 Miljöpåverkan från enskilda avlopp ska minska

Bygg- och miljönämnden utför planerad och händelsestyrd tillsyn av enskilda avlopp. Det finns cirka 3600 enskilda avloppsanläggningar i kommunen varav cirka hälften saknar tillstånd och cirka 400 anläggningar har avvikelser. För att minska enskilda avlopps miljöpåverkan bedrivs tillsyn genom platsbesök, utskick av enkäter och eventuella förelägganden.

5.3.4 Andelen farligt avfall i restavfallet ska minska

Farliga ämnen sprids om vi inte sorterar bort farligt avfall. För att öka kunskapen om hur farligt avfall ska sorteras ut används informationsinsatser riktade till medborgare och verksamheter.

Krokoms
kommun
KROKOMEN TJIELTE

Handlingsplan med åtgärder

Bilaga 1 till Avfallsplan 2024-2027

Vi gör plats för växtkraft

Innehåll

1	Målområde 1 – Minska avfallsmängderna	5
1.1	Mängden kommunalt avfall ska minska	5
1.2	Minska matsvinnet från kommunens kostverksamhet	5
2	Målområde 2 – Öka materialåtervinningen	6
2.1	Öka källsorteringen i kommunal verksamhet	6
2.2	Planera för hållbar avfallshantering i kommunen	6
2.3	Förbättra avfallstjänsternas tillgänglighet och service	6
2.4	Säkerställ god arbetsmiljö inom avfallshanteringen	7
3	Målområde 3 – Minska miljöpåverkan	8
3.1	Olovlig eller olaglig hantering av kommunalt avfall ska upphöra	8
3.2	Miljöpåverkan från avfallshanteringen ska minska	8
3.3	Miljöpåverkan från enskilda avlopp ska minska	8
3.4	Andelen farligt avfall i restavfallet ska minska	8

I denna bilaga redovisas åtgärder för att nå målen i avfallsplanen. Åtgärder presenteras i anslutning till respektive målområde. Till varje målområde anges ett antal delmål.

Tidsramen för genomförande av respektive åtgärd anges med årtal för åtgärder som genomförs vid något eller några enstaka tillfällen, eller årligen för åtgärder som genomförs en eller flera gånger per år.

För varje åtgärd anges vilken del av den kommunala organisationen som ansvarar för genomförandet av åtgärden med dessa förkortningar:

ALLA	Samtliga kommunala verksamheter
AVFALL	Avfallsverksamheten
BOM	Bygglov, miljötillsyn, livsmedelstillsyn
FAST	Fastighetsverksamheten
GATA	Gatu- och parkverksamheter
KOST	Kostverksamheter
NÄRING	Näringslivsfrågor
PLAN	Fysisk planering
UPPH	Upphandlingsfunktioner
VA	Vatten- och avloppsverksamheten

1 Målområde 1 – Minska avfallsmängderna

1.1 Mängden kommunalt avfall ska minska

Mängden restavfall per person ska vara mindre än 110 kg per person och år 2027. 2022 var mängden 157 kg per person. Mått från Avfall Webb.

Åtgärder	Tid	Ansvar	Kommentar
Införa matavfallsinsamling	2024-2027	AVFALL	
Införa fastighetsnära förpackningsinsamling	2024-2027	AVFALL	
Informera om avfallsminimering	Årligen	AVFALL	Alla fraktioner inkluderas
Samråda med förpackningsproducenterna om förebyggande och främjande av återanvändning.	Årligen	AVFALL	

1.2 Minska matsvinnet från kommunens kostverksamhet

Matsvinnet från kommunala storkök ska vara mindre än 25 gram per portion år 2027. 2019 var mängden matsvinn i kommunens storkök 50 gram per portion.

Åtgärder	Tid	Ansvar	Kommentar
Rätt leveransmängder	2024-2027	KOST	Personal vid leveranskök och mottagningskök
Menyplanering	2024-2027	KOST	Matsedelsgrupp
Omhändertagande av mat som kan hanteras enligt Livsmedelsverkets regler.	2024-2027	KOST	Kökspersonal
Försäljning av säker överbliven mat	2024-2027	KOST	Ledningsgrupp Kost
Tallrikssvinn	2024-2027	KOST	Utbilda elever i svinn/miljö
Buffésvinn	2024-2027	KOST	Utbildning/stöd måltidspersonal

2 Målområde 2 – Öka materialåtervinningen

2.1 Öka källsorteringen i kommunal verksamhet

Åtgärder	Tid	Ansvar	Kommentar
Säkerställa att källsorteringsmöjligheter finns i kommunala verksamheter	2024	ALLA	Gäller där kommunal verksamhet bedrivs
Säkerställa att källsorteringsmöjligheter används i kommunala verksamheter	Årligen	ALLA	Gäller där kommunal verksamhet bedrivs

2.2 Planera för hållbar avfallshantering i kommunen

Åtgärder	Tid	Ansvar	Kommentar
Avfallshantering ska uppmärksammas tidigt i den fysiska planeringen	Årligen	PLAN	
Avsätta ytor för avfallshantering i översiktsplan och detaljplan	Årligen	PLAN	
Tydliggöra hur sortering av avfall ska ske i samband med bygg- och rivningslov.	Årligen	BOM	

2.3 Förbättra avfallstjänsternas tillgänglighet och service

Åtgärder	Tid	Ansvar	Kommentar
Förbättra tillgängligheten till återvinningscentralerna. Antal anläggningar, placering och öppettider optimeras i förhållande till kostnader.	Årligen	AVFALL	

2.4 Säkerställ god arbetsmiljö inom avfallshanteringen

Åtgärder	Tid	Ansvar	Kommentar
Alla återvinningscentraler ska ha tillgång till el och vatten	2025-2027	AVFALL	
Fasa ut tunga lock vid slamtömning	Årligen	AVFALL	
Minimera slangdragning vid slamtömning	Årligen	AVFALL, BOM	
Arbeta med säkra hämtställen	2024-2026	AVFALL	Gäller både sopbil och slambil

3 Målområde 3 – Minska miljöpåverkan

3.1 Olovlig eller olaglig hantering av kommunalt avfall ska upphöra

Åtgärder	Tid	Ansvar	Kommentar
Tillsyn enligt bygg- och miljöförvaltningens tillsynsplan	Anges i tillsynsplan	BOM	Nedskräpning och sopförbränning
Säkerställa att alla med behov har ett avfallsabonnemang	Årligen	AVFALL	

3.2 Miljöpåverkan från avfallshanteringen ska minska

Åtgärder	Tid	Ansvar	Kommentar
Minimera körsträckorna vid avfallsinsamling	Årligen	AVFALL	
Endast fossilfria drivmedel vid avfallsinsamling	2026	AVFALL	

3.3 Miljöpåverkan från enskilda avlopp ska minska

Åtgärder	Tid	Ansvar	Kommentar
Översyn av tvingande tömningsintervall för permanentboende hushåll respektive fritidshus	2026	AVFALL, BOM	
Tillsyn enligt bygg- och miljöförvaltningens tillsynsplan	Anges i tillsynsplan	BOM	

3.4 Andelen farligt avfall i restavfallet ska minska

Åtgärder	Tid	Ansvar	Kommentar
Informationskampanj	2024-2027	AVFALL	Gäller även elavfall

3.5 Nedlagda deponier inom kommunen ska skötas så att olägenheter för människors hälsa eller miljön inte uppstår

Åtgärder	Tid	Ansvar	Kommentar
De kända nedlagda deponierna i kommunen ska risk-klassas	Anges i tillsynsplan	BOM	
De äldre nedlagda deponier där en exakt position inte kunnat fastställas ska inventeras, lokaliseras och risk-klassas.	Anges i tillsynsplan	BOM	

Krokoms
kommun
KROKOMEN TJÆLTE

Miljöbedömning

Bilaga 2 till Avfallsplan 2024-2027

Vi gör plats för växtkraft

Innehåll

1	Icke-teknisk sammanfattning	4
2	Behov och syfte med miljökonsekvensbeskrivning	5
2.1	Avgränsningssamråd	5
2.2	Beslut om betydande miljöpåverkan	5
2.3	Miljökonsekvensbeskrivning	5
3	Avfallsplanen	6
3.1	Syfte.....	6
3.2	Innehåll	6
3.3	Avfallsplanens förhållande till andra planer och styrdokument	6
4	Metod för miljöbedömning av avfallsplanen	8
4.1	Miljöaspekter och huvudområde	8
4.2	Geografisk och tidsmässig avgränsning	8
4.3	Klimatanpassning	8
4.4	Svårigheter i samband med miljökonsekvensbeskrivning	9
4.5	Alternativ	9
5	Betydande miljöpåverkan	10
5.1	Människors hälsa	10
5.2	Resurshushållning.....	10
5.3	Luft och klimatfaktorer.....	10
5.4	Mark och vatten.....	11
6	Sammanfattande bedömning.....	12
6.1	Betydande miljöpåverkan	12
7	Uppföljning	13

1 Icke-teknisk sammanfattning

En ny avfallsplan som ska gälla från år 2024-2027 har tagits fram för Krokoms kommun. Miljökonsekvenserna av genomförandet av förslaget till avfallsplan beskrivs i detta dokument.

Avfallsplanen innehåller tre målområden med delmål och åtgärder:

1. Minska avfallsmängderna
2. Öka materialåtervinningen
3. Minska miljöpåverkan

De åtgärder som kan medföra störst miljöpåverkan, både positiv och negativ, bedöms vara:

- Införande av matavfallsinsamling
- Fastighetsnära insamling av förpackningar
- Byggnation av nya avfallsanläggningar

Till största delen innebär avfallsplanen positiva miljöeffekter, framförallt genom ökad hushållning med resurser.

På längre sikt kommer även arbetet med ökad återanvändning och att förebygga att avfall uppkommer få positiva miljökonsekvenser.

En risk för negativa miljöeffekter finns vid anläggning av nya avfallsanläggningar och insamling av fler källsorterade fraktioner. Konsekvenserna handlar om utsläpp till luft, mark, ytvatten och grundvatten, påverkan genom buller, trafiksäkerhet och i vissa fall lukt och nedskräpning.

Genomförandet av avfallsplanen bidrar till möjligheterna att uppfylla flera nationella miljö kvalitetsmål.

2 Behov och syfte med miljökonsekvensbeskrivning

2.1 Avgränsningssamråd

Enligt 6 kap 10 § miljöbalken ska ett avgränsningssamråd hållas med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen.

Den 11 november 2021 hölls ett möte med Länsstyrelsen i Jämtlands län om kommunens avfallsplan och miljöbedömningen. Avgränsningar gick igenom och Länsstyrelsen förordade att en miljökonsekvensbeskrivning skulle göras.

2.2 Beslut om betydande miljöpåverkan

Beslut om betydande miljöpåverkan (i huvudsak positiv) fattades av avfallsplanens styrgrupp den 22 juni 2022. Därmed ska en miljökonsekvensbeskrivning ingå i avfallsplanen.

2.3 Miljökonsekvensbeskrivning

Denna miljökonsekvensbeskrivning (MKB) avser en avfallsplan enligt 15 kap. 41 § miljöbalken (1998:808). Den nya avfallsplanen ska gälla under åren 2024-2027.

Bedömningen om avfallsplanen innebär betydande miljöpåverkan genomförs utifrån 6 kap. miljöbalken och miljöbedömningsförordningen (SFS 2017:966)

Krokoms kommun har beslutat att avfallsplanen ska miljöbedömas enligt miljöbalken, eftersom planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Inom ramen för miljöbedömningen ska en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) upprättas med syfte att identifiera, beskriva och bedöma den betydande miljöpåverkan som planens genomförande kan antas medföra.

MKB-dokumentet ska innehålla de uppgifter som är rimliga utifrån aktuell kunskap, avfallsplanens detaljeringsgrad, allmänhetens intresse och vetskap om att vissa gemensamma frågor kan bedömas bättre i samband med prövningen av andra planer och program eller i tillståndsprövningen av verksamheter.

3 Avfallsplanen

3.1 Syfte

Avfallsplanens syfte är att

- långsiktigt styra avfallshanteringen i riktning mot ett hållbart samhälle,
- få ett tydligt styrdokument för avfallshanteringen i kommunen och
- utgöra informationskälla för allmänhet och andra som berörs av avfallsfrågorna.

Avfallsplanen vägleder också vid till exempel planering av nya områden, prövning av bygglov, i tillsyn av miljöfarlig verksamhet samt för hur invånare och verksamheter i kommunen ska hantera sitt avfall.

3.2 Innehåll

Avfallsplanen beskriver bland annat:

- Mål och åtgärder
- Nuvarande hantering av avfallet, insamlingssystem, avfallsmängder och behandlingsmetoder
- Uppgifter om anläggningar för återvinning och bortskaffande av avfall samt nedlagda deponier som finns i regionen
- Beskrivning av uppföljning

Avfallsplanen innehåller tre målområden med delmål och åtgärder. Målområdena är:

1. Minska avfallsmängderna
2. Öka materialåtervinningen
3. Minska miljöpåverkan

Utöver mål och åtgärder inom ovanstående områden föreslås åtgärder för information och kommunikation samt ökad samverkan med bland annat fastighetsägare och verksamhetsutövare för att förbättra möjligheterna att genomföra avfallsplanen och uppnå målen.

3.3 Avfallsplanens förhållande till andra planer och styrdokument

I arbetet med att ta fram avfallsplanen har hänsyn tagits till kommunens översiktsplan, miljömål, hållbarhetsstrategi, upphandlings- och kostpolicies.

3.3.1 Jämförelse med föregående avfallsplan

I början av 2000-talet handlade målen ofta om minskad deponering och ökad källsortering och hemkompostering. Målen i kommunens tidigare avfallsplan var uppdelade per avfallslag. Flera av målen är inte relevanta längre.

Idag bygger avfallslagstiftningen på den av EU beslutade avfallshierarkin.

4 Metod för miljöbedömning av avfallsplanen

4.1 Miljöaspekter och huvudområde

Tyngdpunkten i MKB:n ligger på de avfallsfrågor där Krokoms kommun själva har rådighet över hanteringen och behandlingen av avfallet. Väsentliga miljöaspekter för avfallshanteringen bedöms vara:

- Människors hälsa
- Resurshushållning
- Luft och klimatfaktorer
- Mark och vatten

Hur genomförandet av avfallsplanen påverkar miljön beror på påverkan från direkta och indirekta åtgärder för att nå de mål som anges i planen. Beskrivningen i avsnittet Betydande miljöpåverkan har strukturerats utifrån punktlistan ovan.

4.2 Geografisk och tidsmässig avgränsning

Miljökonsekvensbeskrivningen fokuserar på den lokala påverkan i kommunen. Avfallshanteringen är dock inte enbart lokal, då transporter till anläggningar utanför kommunen förekommer i stor utsträckning.

Miljöpåverkan som kan antas uppstå till följd av behandling av avfall vid behandlingsanläggningar i andra kommuner eller länder hanteras i tillståndsansökan till dessa anläggningar och berörs inte här.

Bedömningen av genomförandet av avfallsplanens mål görs i huvudsak under den tidsperiod som gäller för avfallsplanen och för respektive mål.

4.3 Klimatanpassning

Även om arbetet med att minska klimatförändringarna fortsätter bör anpassning i samhället göras för att kunna hantera de klimatförändringar som redan har skett och som kan komma att ske. I arbetet med framtagande av avfallsplanen samt därtill tillhörande MKB har följande klimateffekter identifierats som på olika sätt kan komma att innebära problem för avfallshanteringen:

- Problem med vägar (bäringhet) på grund av förändrade vattenförhållanden (exempelvis översvämningar, skred/ras) samt ökad risk för tjälskador.
- Problem med nedlagda deponier på grund av förändrade vattenförhållanden (framförallt markvattenförhållanden) som kan medföra exempelvis sättningar eller förorening av grundvatten.
- Problem med lukt, mögel och skadedjur på grund av högre temperaturer och även värmeböljor.
- Problem med invasiva arter. Vissa invasiva arter gynnas av högre temperaturer och fuktigare klimat.

I arbetet med genomförande av avfallsplanen bör hänsyn tas till ovanstående klimateffekter.

4.4 Svårigheter i samband med miljökonsekvensbeskrivning

Avfallsplanen är ett strategiskt dokument, i jämförelse med exempelvis en detaljplan som är en fysisk plan. Utfallet av genomförande av planen är därför svårare att kvantifiera och bedöma i jämförelse med exempelvis fysiska åtgärder i en detaljplan.

I ett längre perspektiv krävs genomgripande förändringar av samhällets produktions- och konsumtionsmönster, vilket troligtvis inte kan ske under de år som avfallsplanen gäller. Avfallsplanen är ett viktigt steg på vägen för att på längre sikt kunna uppfylla globala och nationella miljömål, och andra mål som har en koppling till förebyggande av avfall och avfallshantering.

4.5 Alternativ

4.5.1 Nollalternativ

Nollalternativet visar vilka effekter som kan uppstå om föreslagen avfallsplan inte genomförs. Då skulle tidigare avfallsplan kvarstå och fortsätta att gälla.

Tidigare avfallsplan skrevs med dåtidens ambitioner inom miljöområdet och innan det fanns krav på miljöbedömning av planer och program i svensk lagstiftning. Inte heller fanns Naturvårdsverkets nu gällande föreskrifter och allmänna råd avseende innehåll och utformning av kommunala avfallsplaner.

Nollalternativet innebär att Krokoms kommun skulle ha en avfallsplan som inte lever upp till aktuell lagstiftning. Det skulle också saknas ett viktigt verktyg för att fortsätta arbeta för minskade avfallsmängder och ökad återvinning av avfall och flera av de positiva effekter som beskrivs skulle riskera att utebli.

5 Betydande miljöpåverkan

I detta stycke hänvisas inom parentes till motsvarande åtgärder i bilaga 1 Handlingsplan med åtgärder.

5.1 Människors hälsa

Hanteringen av farligt avfall och minskad nedskräpning kan påverka människors hälsa.

När andelen farligt avfall i restavfallet minskar leder det till minskad spridning av giftiga ämnen i miljön.

Informationskampanjen (åtgärd 3.4) väntas bidra positivt till att nå målet.

Bättre tillgänglighet och service på kommunens återvinningscentraler (åtgärd 2.3) väntas leda till ökad utsortering och miljöriktig hantering av det farliga avfallet.

En skräpig offentlig miljö kan bidra till upplevelse av otrygga miljöer. Risken för klotter och skadegörelse kan därmed också öka. Nedskräpning kan även bidra till diffus spridning av farliga ämnen.

Tillsynsplanens arbete mot nedskräpning och olaglig avfallseldning (åtgärd 3.1) väntas leda till positiva effekter.

5.2 Resurshushållning

Resurshushållning handlar i detta sammanhang främst om hållbar konsumtion, återanvändning och materialåtervinning. Här behandlas främst återbruk och avfallsförebyggande arbete samt insamling av matavfall, förpackningar, returpapper och grovavfall.

Återbruk och förebyggande är de översta nivåerna i EU:s avfallshierarki. När andelen återbrukat och förebyggt avfall ökar (åtgärd 1.1) minskar mängderna som behandlas enligt de lägre stegen. Arbetet med minskat matsvinn (åtgärd 1.2) är ett exempel på åtgärder som förebygger att avfall uppstår.

Förbättrad insamling av matavfall, förpackningar, returpapper och grovavfall (åtgärderna 1.1, 2.1, 2.2 och 2.3) och väntas bidra till ökad materialåtervinning och minskade mängder till förbränning och deponi.

Negativ miljöpåverkan bedöms kunna uppstå främst om mängden transporter ökar, vilket kan bli en följd av att fler fraktioner ska samlas in fastighetsnära. För att motverka detta (åtgärd 3.2) finns åtgärder för att minimera körsträckorna och använda fossilfria drivmedel.

5.3 Luft och klimatfaktorer

Luft- och klimatfaktorer omfattar de växthusgaser som bidrar till den globala uppvärmningen och övriga luftföroreningar som är farliga för människa och miljö. Här behandlas främst minskad mängd avfall, korrekt hantering av avfall samt transporternas påverkan.

Information om avfallsminimering och separat insamling av mat- och förpackningsavfall (åtgärd 1.1) väntas minska avfallshanteringens påverkan på luft och klimat.

5.4 Mark och vatten

Här behandlas främst åtgärder för att minska miljöpåverkan från enskilda avlopp.

Översyn av tömningsintervall och tillsyn av enskilda avlopp (åtgärd 3.3) och lokalisering och risk-klassning av nedlagda deponier (åtgärd 3.5) och väntas bidra till att minska miljöpåverkan på mark och vatten.

6 Sammanfattande bedömning

6.1 Betydande miljöpåverkan

Det viktigaste för att säkerställa att de beskrivna positiva effekterna uppstår är att de åtgärder som föreslås i avfallsplanen omsätts i förändrade vanor och rutiner så att mängden avfall verkligen minskar och att mängden som materialåtervinns verkligen ökar.

Kommunen råder över flera åtgärder inom sina egna verksamheter och kan påverka upphandlingar och rutiner. Det är viktigt att kommunen föregår med gott exempel. Alla kommunens verksamheter har ett ansvar för att minska avfallet och vara förebilder för kommuninvånarna.

Negativ miljöpåverkan bedöms som liten vid genomförande av avfallsplanens åtgärder. Negativ miljöpåverkan bedöms kunna uppstå främst om mängden transporter ökar.

Sammanfattningsvis bedöms miljökonsekvenserna av genomförandet av föreslagen avfallsplan vara övervägande positiva.

7 Uppföljning

Miljöpåverkan kommer att ingå i uppföljningen av genomförandet av avfallsplanen. Uppföljning och utvärdering av avfallsplanens mål och åtgärder kommer att ske första gången 2027.

Det är viktigt att det säkerställs att det finns resurser för uppföljningen av målen och miljöpåverkan. Den uppföljning som anges i planen bedöms vara tillräcklig.

Krokoms
kommun
KROKOMEN TJIELTE

Styrande regelverk

Bilaga 3 till Avfallsplan 2024-2027

Vi gör plats för växtkraft

Innehåll

1	Globalt	4
1.1	Agenda 2030.....	4
1.2	Baselkonventionen.....	4
2	EU	6
2.1	EU:s avfallsdirektiv	6
2.2	EU:s handlingsplan för den cirkulära ekonomin	6
2.3	Avfallspaketet.....	7
2.4	Plaststrategi.....	7
3	Nationellt	8
3.1	Lagstiftning.....	8
3.2	Nationella miljömål	8
3.3	Nationell avfallsplan och avfallsförebyggande program	9
4	Regionalt och kommunalt	10
4.1	Miljö- och klimatrådet.....	10
4.2	Renhållningsordning.....	10
4.3	Avfallstaxa.....	10
4.4	Övriga styrande kommunala dokument.....	10

1 Globalt

Inom FN:s ramverk har vissa måldokument och överenskommelser om miljöfrågor och avfallshantering arbetats fram.

1.1 Agenda 2030

Agenda 2030 för hållbar utveckling antogs i september 2015 av FN:s generalförsamling och består av 17 mål och 196 delmål. Världens länder har åtagit sig att från och med den 1 januari 2016 fram till år 2030 leda världen mot en hållbar och rättvis framtid.

Vissa av de övergripande målen (med numrering enligt FN:s lista över mål) kopplar mot avfallsplanen:

11.6 Minska städernas miljöpåverkan

Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att ägna särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall.

12.3 Minska matsvinnet

Till 2030 halvera det globala matsvinnet per person i butik- och konsumentledet, och minska matsvinnet längs hela livsmedelskedjan, även förlusterna efter skörd.

12.5 Minska avfallsmängden

Till 2030 väsentligt minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall.

1.2 Baselkonventionen

Konventionen undertecknades 1989 och trädde i kraft 1992. De grundläggande principerna i konventionen är att:

- gränsöverskridande transporter av farligt avfall ska minskas till ett minimum
- att avfallet ska tas om hand på rätt sätt
- att det ska hanteras så nära källan (där det producerades) som möjligt
- att man redan från början ska sträva efter att det uppstår så lite farligt avfall som möjligt

Länderna ska sträva efter att kontrollera gränsöverskridande transporter av farligt avfall, övervaka och förhindra illegal avfallshandel, ge bistånd till miljömässig sund hantering av farligt avfall, främja samarbete samt utarbeta tekniska riktlinjer för hanteringen av farligt avfall.

2 EU

2.1 EU:s avfallsdirektiv

EU styr avfallshanteringen inom unionen genom avfallsdirektivet. Direktiv 2008/98/EG.

Direktivet sätter sin prägel på avfallshanteringen i hela unionen. Direktivets olika delar har implementerats i svensk lagstiftning i såväl miljöbalken som i övrig avfallslagstiftning och föreskrifter.

Avfallsdirektivet anger en avfallstrappa som ska gälla som prioriteringsordning för lagstiftning och politik på avfallsområdet. Hierarkin innebär att avfall helst ska förebyggas. Det avfall som ändå uppkommer ska i första hand förberedas för återanvändning, i andra hand materialåtervinnas, i tredje hand återvinnas på annat sätt till exempel genom energiutvinning och i sista hand bortskaffas genom exempelvis deponering. Ordningen gäller under förutsättning att det är miljömässigt motiverat och ekonomiskt rimligt.

Bild på avfallstrappan

Avfallsdirektivet anger också att det ska finnas en nationell avfallsplan för respektive medlemsland.

2.2 EU:s handlingsplan för den cirkulära ekonomin

Cirkulär ekonomi är grundläggande för FN:s hållbarhetsmål om att väsentligt minska mängden avfall. EU arbetar också aktivt för en mer cirkulär ekonomi enligt en särskild handlingsplan.

I december 2015 presenterade EU-kommissionen ett paket om cirkulär ekonomi. Paketet innehöll en handlingsplan och ett förslag om revidering av avfallslagstiftningen. Handlingsplanen innehåller initiativ för att påverka produkters hela livscykel:

- produktion och design
- konsumtion
- avfallshantering och
- marknaden för återvunna material

Den identifierar också fem sektorer där åtgärder i hela värdekedjan är särskilt prioriterade:

- plast
- matavfall
- kritiska råmaterial
- bygg- och rivningsavfall och
- biomassa och biobaserade produkter

I mars 2020 antogs en ny handlingsplan för cirkulär ekonomi som en del i *Den gröna given*. Den nya handlingsplanen har den tidigare som utgångspunkt och innehåller steg mot att hållbara produkter blir norm på marknaden.

2.3 Avfallspaketet

En del i handlingsplanen mot en mer cirkulär ekonomi har varit att uppdatera avfallslagstiftningen. En revidering som kallas Avfallspaketet beslutades i maj 2018. Sex direktiv berörs av avfallspaketet:

- avfallsdirektivet (2008/98/EG),
- direktivet om förpackningar och förpackningsavfall (94/62/EG),
- direktivet om deponering av avfall (1999/31/EG),
- direktivet om avfall som utgörs av eller innehåller elektrisk och elektronisk utrustning (2012/19/EU),
- direktivet om batterier och ackumulatorer (2006/66/EG)
- direktivet om uttjänata fordon (2000/53/EG).

Avfallspaketet ska leda till minskade avfallsmängder, ökad återanvändning av produkter och komponenter, ökad återvinning samt en förbättrad avfallshantering. Bindande avfallsmål för år 2025, 2030 och 2035 har även införts.

Exempel på ändringar som finns med i Avfallspaketet är:

- Mängden avfall som behandlas genom förberedelse för återanvändning eller återvinning ska uppgå till 55 procent till 2025 och 60 procent till 2030, av totala mängden avfall som omfattas av kommunens ansvar.
- Mängden matsvinn ska minska med 30 procent till 2025 och 50 procent till 2030.
- Krav på separat insamling av textilavfall och farligt avfall till 2025 och matavfall till 2023.

2.4 Plaststrategi

En annan del i handlingsplanen för cirkulär ekonomi är en strategi för hantering av plast. Åtgärder kopplade till återvinning, nedskräpning och mikroplaster hanteras sen januari 2018 inom ramen för en EU-gemensam strategi. Den innehåller även rekommendationer riktade till nationella myndigheter och näringslivet.

EU fattade beslut om ett så kallat engångsplastdirektiv i juni 2019. De nya kraven i EU:s lagstiftning infördes från och med juli 2021. Som en del i detta arbete har EU fattat beslut om åtgärder för bland annat engångsprodukter. Exempelvis förbjöds engångsbestick och sugrör i plast från 2021. Andra produkter är inte förbjudna, men ska minska i användning.

3 Nationellt

3.1 Lagstiftning

Den svenska avfallshanteringen styrs framförallt av miljöbalken (1998:080). Bestämmelser om avfall finns i 15 kap. miljöbalken. I den tillhörande avfallsförordningen (2020:614) finns bestämmelser om att kommunen ansvarar för insamling, transport och återvinning eller bortskaffande av kommunalt avfall. Hur detta ska gå till beskrivs i kommunens avfallsföreskrifter.

För vissa produkter gäller producentansvar det vill säga att producenterna ansvarar för att samla in och ta omhand detta avfall. Lagstiftning på området återfinns i förordningarna om producentansvar:

- Förpackningar 2022:1274
- Fiskeredskap 2021:1001
- Vissa tobaksvaror och filter 2021:998
- Våtserverter 2021:1000
- Elutrustning 2022:1276
- Batterier 2008:834
- Ballonger 2021:999
- Däck 2023:133
- Bilar 2023:132
- Läkemedel 2009:1031

Dessutom finns det frivilliga åtaganden, som liknar producentansvar för kontorspapper och lantbruksplast.

Arbetsmiljölagen, plan- och bygglagen och gatuhållningslagen är annan lagstiftning som också är relevant inom avfallsområdet.

3.2 Nationella miljömål

Till grund för det nationella miljöarbetet ligger miljömålssystemet från Agenda 2030. Det består av ett generationsmål, 16 miljökvalitetsmål och etappmål.

Generationsmålet innebär ”att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser”.

Miljökvalitetsmålen anger det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till. Avfallshanteringen har påverkan på flera av målen, framförallt:

- God bebyggd miljö
- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Giftfri miljö

3.3 Nationell avfallsplan och avfallsförebyggande program

Alla EU:s medlemsländer ska enligt avfallsdirektivet ha en nationell avfallsplan. Länderna ska också ta fram särskilda nationella program för förebyggande av avfall. I Sverige har Naturvårdsverket ansvar för att ta fram den nationella avfallsplanen och programmet för förebyggande av avfall. Sen november 2018 är planen och programmet samlat i ett gemensamt dokument, *Att göra mer med mindre. Nuvarande plan och program gäller för åren 2018 till 2023 och reviderades under 2020 utifrån skärpt gemensam EU-lagstiftning.*

Den nationella avfallsplanen fokuserar på fem områden

- Hantering av avfall inom bygg- och rivningssektorn
- Hushållens avfall
- Resurshushållning i livsmedelskedjan
- Avfallsbehandling
- Illegal export av avfall

Det nationella avfallsförebyggande programmet sätter fokus på fyra områden

- Matsvinn
- Textilier
- Elektriska/elektroniska produkter
- Bygg- och rivningsavfall

4 Regionalt och kommunalt

4.1 Miljö- och klimatrådet

Miljö- och klimatrådet medverkar i att utforma och förankra den övergripande färdriktningen för det regionala miljö- och klimatarbetet, bedömning av strategiska och prioriterade miljö- och klimataktivitet, samt bidrar till att identifiera drivkrafter, hinder, sårbarheter och möjligheter i länets miljömålsarbete, energiomställning och klimatanpassning.

Miljö- och klimatrådet deltar i den fortlöpande utvecklingen av det regionala miljömålsprogrammet, den regionala energi- och klimatstrategin samt den regionala handlingsplanen för klimatanpassning och är drivande i genomförandet av dessa.

4.2 Renhållningsordning

En kommun är skyldig att ha en renhållningsordning som beskriver hur avfall ska hanteras inom kommunen. Renhållningsordningen består av en avfallsplan och föreskrifter för avfallshanteringen.

Avfallsplanen beskriver den nuvarande avfallshanteringen, men sätter även agendan för hur den ska utvecklas och skötas under de kommande fyra åren. Avfallsplanen utgår från EU:s avfallstrappa och beskriver mål, delmål och åtgärder.

4.3 Avfallstaxa

Enligt Miljöbalken (§ 4-6 27 kap) har kommuner rätt att meddela att en avgift ska betalas för insamling, transport, återvinning och bortskaffande av avfall. Den här avgiften får enbart täcka drifts-, planerings- och kapitalkostnader för renhållningsarbetet.

Den avgift som tas ut får vara konstruerad så att den ger incitament till återanvändning, återvinning eller annan miljöanpassad avfallshantering.

Avgiften ska betalas enligt den avfallstaxa som kommunfullmäktige beslutar om. Taxan ska inkludera bestämmelser om vem som är avgiftsskyldig och till vem som avgiften ska betalas.

4.4 Övriga styrande kommunala dokument

- Kommunfullmäktiges mål
- Översiktsplan
- Tillsynsplan
- Hållbarhetsstrategi
- Övriga strategidokument

Krokoms
kommun
KROKOMEN TJIELTE

Beskrivning av avfallshantering i Krokoms kommun

Bilaga 4 till Avfallsplan 2024-2027

Vi gör plats för växtkraft

Innehåll

1	Kommunens utgångsvärden	4
1.1	Geografi och infrastruktur	4
1.2	Befolkning	4
1.3	Näringsliv och turism	4
2	Nuläge	5
2.1	Hållbarhetsrapport	5
2.2	Plockanalyser.....	6
2.3	Tillgänglighet och service	6
2.4	Miljö	7
2.5	Arbetsmiljö	7
3	Avfall under kommunalt ansvar	8
3.1	Förebyggande och återbruk	8
3.2	Restavfall	8
3.3	Matavfall.....	8
3.4	Textilavfall	8
3.5	Förpackningsavfall	9
3.6	Returpapper	9
3.7	Grovavfall.....	9
3.8	Farligt avfall	9
3.9	Bygg och rivningsavfall.....	10
3.10	Trädgårds- och parkavfall.....	10
3.11	Jord och schaktmassor	10
3.12	Avfall från enskilda avloppsanläggningar	10
3.13	Latrin	10
3.14	Spillfett och fett från fettavskiljare	10
4	Insamlade mängder	12
5	Avfall från kommunal verksamhet	13
5.1	Förebyggande och återbruk	13
5.2	Matsvinn	13
5.3	Förpackningar och returpapper.....	13
5.4	Farligt avfall och elavfall.....	13
5.5	Fett.....	13
5.6	Grovavfall.....	13
5.7	Bygg och rivningsavfall.....	13
5.8	Vatten- och avloppreningsverk	14
5.9	Gata och park.....	14
6	Avfall som omfattas av producentansvar	15

1 Kommunens utgångsvärden

Antal invånare	15 532
Antal småhus	5357
Antal flerfamiljshus	1538
Antal fritidshus	3044
Landareal	6813 km ²

Källa: SCB 2022

1.1 Geografi och infrastruktur

Med en yta på drygt 6800 km² är Krokoms kommun den 16:e största kommunen i Sverige. I väster gränsar kommunen mot Åre kommun och i norr och öster mot Strömsunds kommun, i söder och öster mot Östersunds kommun samt i nordväst mot Lierne kommun i Norge.

Större tätorter i kommunen är Krokoms, Föllinge, Änge, Ås, Näliden, Dvärsätt m fl. E14 i söder, samt länsvägarna 339 och 340 utgör stommen i kommunens vägnät. Längs E14 löper också järnvägen mellan Trondheim och Sundsvall.

1.2 Befolkning

Ett av kommunfullmäktiges mål är att befolkningen i Krokoms kommun ska öka och under senare år har befolkningen ökat, särskilt i kommunens sydöstra del. I de norra och västra delarna av kommunen minskar befolkningen. Denna utveckling väntas fortsätta.

En stor andel av kommunens invånare bor i småhus. Den största hyresvärden är det kommunala bolaget Krokomsbostäder. Fritidshusen används ofta året runt, är relativt många och utspridda över hela kommunen.

1.3 Näringsliv och turism

Näringslivet i Krokoms kommun består av cirka tusen registrerade företag. Den största delen är små företag med färre än tio anställda.

Flest arbetstillfällen finns inom kommunens verksamheter, verkstadsföretag, gröna näringar, turism, renskötsel och service.

Turismen i kommunen består av fritidshusboende, campinggäster, fjällturism, jakt- och fiskegäster med mera.

2 Nuläge

2.1 Hållbarhetsrapport

Värderingsdel	Mycket god hållbarhet	God hållbarhet	Mindre god hållbarhet	Dålig hållbarhet	Krokombesvär
AVFALLSMÄNGDER					
Mängd insamlat avfall under kommunalt avfallsansvar, exkl trädgårdsavfall (kg/person)	<370	370-449	450-560	>560	348
Mängd insamlat brännbart grovavfall (kg/person)	<26	26-45,9	46-80	>80	26
Mängd insamlat restavfall (kg/person)	<110	110-150	151-200	>200	157
AVFALLSFÖREBYGGANDE					
Material till återanvändning (kg/person)	>15	8,1-15	21-8	<2	2,9
ÅTERVINNING					
Faktisk materialåtervinning och förberedelse för återanvändning av kommunalt avfall, andel (%)	>54	40-54	30-39	<30	23
Andel av uppkommet matavfall som rotas där näringsämnen tas tillvara (%)	>75	40-74	25-39	<25	0
MILJÖEFFEKTER					
Andel förnybara drivmedel - Insamling mat- och restavfall (%)	>95	50-95	10-49	<10	100
Mängd förpackningar och returpapper, exkl. avfallsbärare, i restavfall (villa) (kg/hushåll och vecka)	<0,75	0,75-1,3	1,31-2	>2	-
Mängd förpackningar och returpapper, exkl. avfallsbärare, i restavfall (lägenhet) (kg/hushåll och vecka)	<0,75	0,75-1,3	1,31-2	>2	-
Mängd matavfall i restavfall (villa) (kg/hushåll och vecka)	<0,6	0,6-1,1	1,11-1,8	>1,8	-
Mängd matavfall i restavfall (lägenhet) (kg/hushåll och vecka)	<0,6	0,6-1,1	1,11-1,8	>1,8	-
Mängd avfall till deponering (kg/pers)	<2	2-9,9	10-20	>20	9,4
KUNDNÖJDHET - KVALITET OCH SERVICE					
Nöjdhet avfallshantering en- och tvåfamiljshus (%)	>94	85-94	75-84	<75	83
Nöjdhet hämtning kommunalt avfall vid bostad (%)	>94	85-94	75-84	<75	87
Nöjdhet besök ÅVC (%)	>94	85-94	75-84	<75	82
Nöjdhet återanvändning ÅVC (%)	>94	85-94	75-84	<75	68
Nöjdhet information (%)	>94	85-94	75-84	<75	57

Översiktsdel	Lågt	Medel-låg	Medel-hög	Högt	Krokombesvär
KUND - Avfallsavgifter					
Vanligaste avgift en- och tvåfamiljshus (kr/år)	<2000	2000-2299	2300-2800	>2800	1 852
Vanligaste avgift lägenhet i flerbostadshus (kr/år)	<1100	1100-1399	1400-1700	>1700	1 826
EKONOMI - Kostnader					
Totala kostnader exkl slam (kr/person)	<850	850-1000	1000-1199	>1200	1 011
Årskostnad service- och administration exkl slam (kr/person)	<300	300-425	426-550	>550	547
Årskostnad insamling mat- och restavfall (kr/person)	<250	250-324	325-400	>400	279
Årskostnad behandling inkl fjärrtransport av mat- och restavfall (kr/person)	<110	110-129	130-150	>150	185

Värderingsrapport - Krokombesvär (2022), från Avfall Webb.

2.2 Plockanalyser

Plockanalyser görs normalt vartannat år och ger information om innehållet i det brännbara avfallet som samlas in med sopbil.

Kommun/ förbund	Krokoms
År	2020
Utförare av plockanalys, beskrivning ()	'Samhall, enligt Avfall Sveriges mall'
Typ av insamlingssystem i delområdet (villa) (%)	Blandat restavfall (dvs ej utsortering av matavfall)
Andel hushåll med hemkompost (villa) (%)	10
Andel matavfall (villa) (%)	44
Andel trädgårdsavfall (villa) (%)	0,9
Andel returpapper (villa) (%)	0,8
Andel pappersförpackningar, inkl avfallsbärare med producentansvar och wellpapp (villa) (%)	7
Andel plastförpackningar, inkl avfallsbärare med producentansvar och frigolit (villa) (%)	7,5
Andel glasförpackningar, färgade och ofärgade (villa) (%)	1,2
Andel metallförpackningar (villa) (%)	0,9
Andel övrigt brännbart (villa) (%)	29
Andel textilavfall (villa) (%)	3,8
Andel övrigt icke brännbart (villa) (%)	4,5
Andel farligt avfall, exkl batterier och elavfall (villa) (%)	0,3
Andel elavfall (villa) (%)	0,1
Typ av insamlingssystem i delområdet (lägenhet) ()	Blandat restavfall (dvs ej utsortering av matavfall)
Andel hushåll med fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper (lägenhet) (%)	20
Andel hushåll med hemkompost (lägenhet) (%)	3
Typ av insamlingssystem i delområdet (villa) (%)	Blandat restavfall (dvs ej utsortering av matavfall)
Andel farligt avfall i restavfall (%)	0,3
Andel elavfall i restavfall (%)	0,1
Andel förpackningar och returpapper i restavfall (%)	17,6

Källa: Avfall Webb

2.3 Tillgänglighet och service

Kommunens renhållningsverksamhet har prioriterat att hålla lagstadgad nivå till låg kostnad. Servicegraden är därför relativt låg jämfört med många andra kommuner. Tilläggstjänster, valmöjligheter och tillgänglighet är exempel på sådant som begränsats i syfte att hålla låga kostnader för invånarna.

2.4 Miljö

Sopbilar och slambilar är av euroklass 5-6 och körs på HVO. I fordonsflottan finns även en eldriven skåpbil.

Slamtömning utförs med avvattning, vilket minskar transporterna jämfört med konventionell tömning.

2.5 Arbetsmiljö

De flesta kärl står utomhus och inte inne i soprum. Detta är bra ur arbetsmiljösynpunkt för sopbilens personal då de inte behöver dra kärl. Många kärl står längs trafikerade vägar och töms därför med sidolastande bil. Backning, även i närheten av barn, förekommer för både sop- och slambil.

På vissa av våra återvinningscentraler saknas el, rinnande vatten, nöddusch och toalett. Otrevligheter och hot mot åvc-personal förekommer.

Lång slangdragning förekommer vid tömning av många enskilda avlopp. För nya anläggningar har kravet i avfallsföreskrifterna på avstånd mellan slambrunnen och bilens uppställningsplats ändrats från 20 till 10 meter. På sikt kommer detta krav leda till att arbetsmiljön för slamtömmaren förbättras. Kommunen arbetar miljöstyrande med taxan och debiterar avgift för slangdragning över 20 m.

Enligt avfallsföreskrifterna får locket till slambrunnen väga maximalt 15 kg. På nya anläggningar ställs krav på lätta lock. På befintliga anläggningar arbetar kommunen med att få kunder att byta ut tunga betonglock till lätta lock.

3 Avfall under kommunalt ansvar

3.1 Förebyggande och återbruk

På återvinningscentralen i Krokoms kan hushållen lämna avfall för återbruk, men möjligheten saknas på övriga återvinningscentraler. Det finns inget återbruk i kommunal regi gällande bygg- och rivningsavfall.

Det finns flera secondhandverksamheter som tar emot och säljer kläder, möbler och andra prylar. Verksamheterna drivs av kommunen, frivilligorganisationer eller kyrklig verksamhet.

Begagnatmarknader finns via Facebookgrupper, Blocket och andra internetttjänster. Delningstjänster är inte speciellt utbredd i kommunen och möjlighet till reparations-tjänster är begränsade.

I kommunen finns möjligheter för hushåll att förebygga och återbruka avfall, men det finns stora möjligheter till förbättringar inom detta område.

Informationen på hemsidan gällande förebyggande och återbruk kan förbättras. Kommunen har i dagsläget ingen skolinformatör.

3.2 Restavfall

Insamlingen bedrivs i egen regi med sidolastande sopbilar. Kärlen töms var fjortonde dag hos abonnenter som valt att få sitt kärl tömt (behovsanpassad tömning). I kommunen förekommer även insamling i underjordsbehållare som töms med kranbil.

Restavfallet körs till Sundsvalls värmekraftverk där det förbränns och energiåtervinns.

Plockanalyser visar att en stor del av innehållet i restavfallet skulle kunna sorteras ut separat och materialåtervinnas.

3.3 Matavfall

Matavfall behandlas som restavfall och körs till Sundsvall värmekraftverk där det förbränns och energiåtervinns.

Hemkompostering förekommer i kommunen. Antalet hushåll som har anmält hemkompostering är omkring 114 stycken år 2022.

Matavfallsinsamling i kommunal regi och byggande av en bioanläggning i länet 2025 kommer medföra att matavfallet återvinns istället för att förbrännas.

Kommunen har sökt dispens att senarelägga införandet av matavfallsinsamling för att kunna samordna införandet av matavfall med förpackningsavfall.

3.4 Textilavfall

Textil hanteras som restavfall och skickas till förbränning. Mindre mängder lämnas i sopkärlet och större mängd på återvinningscentralen.

Det finns inte separat insamling av textil på våra återvinningscentraler och inte heller behållare för insamling av kläder på återvinningsstationerna.

3.5 Förpackningsavfall

I kommunen finns 21 återvinningsstationer. Från 1 januari 2024 sköts driften av kommunen. Ett antal av återvinningsstationerna kommer troligen finnas kvar efter 2027 för skrymmande förpackningar som inte kan lämnas i kärl fastighetsnära.

I Åkersjön finns behov av att även containers för plast och papper ställs upp. I Sånghusvallen finns behov av en nyetablering.

Fastighetsnära insamling förekommer hos vissa företag, samfälligheter och flerbostadshus, men här finns stora möjligheter till ökad anslutning.

För verksamhetsförpackningar finns en särskild återvinningsstation i Lugnvik i Östersunds kommun.

3.6 Returpapper

Hushållen kan lämna returpapper i behållare på återvinningsstationerna. I dagsläget sker ingen fastighetsnära insamling av returpapper från småhus.

Hos ett fåtal företag, samfälligheter och flerbostadshus förekommer fastighetsnära insamling av returpapper.

3.7 Grovavfall

Hushållens skrymmande avfall kan lämnas på återvinningscentralerna. I Krokoms kommun finns fem återvinningscentraler; Krokoms, Föllinge, Åse, Hotagen och Landön.

Det finns även möjlighet att få skrymmande avfall hämtat fastighetsnära mot en avgift. Företag och verksamheter kan lämna avfall på återvinningscentralerna mot avgift.

Det sorterade avfallet transporteras sedan till anläggningar som återvinner respektive material. Deponi transporteras till godkänd anläggning i Östersunds kommun.

3.8 Farligt avfall

Farligt avfall kan lämnas på återvinningscentralerna. Det finns även möjlighet för hushåll att få farligt avfall hämtat fastighetsnära mot en avgift.

Större verksamheter har ofta egna avtal med samlingsentreprenör. Småföretag kan lämna farligt avfall på återvinningscentralerna mot avgift.

Avfallet hanteras och transporteras enligt gällande regler och omhändertas genom återvinning eller destruktion på godkända anläggningar.

Plockanalyser visar att farligt avfall även hamnar i restavfallet. Det handlar framför allt om batterier och småelektronik. Det finns möjlighet till förbättrad information kring hantering av farligt avfall. Även tillgängligheten för att lämna batterier och småelektronik kan förbättras.

3.9 Bygg och rivningsavfall

Bygg och rivningsavfall som är kommunalt avfall kan lämnas kostnadsfritt på återvinningscentralerna. Företag och verksamheter ska lämna bygg- och rivningsavfall mot en avgift till privata avfallsentreprenörer eller Gräfsåsens avfallsanläggning i Östersund. Mindre mängder kan lämnas på återvinningscentralerna i Krokoms mot avgift.

3.10 Trädgårds- och parkavfall

Trädgårds- och parkavfall kan tas omhand på egen tomt eller lämnas på återvinningscentralerna. I Krokoms finns Ristippen som är tillgänglig under sommarhalvåret.

Materialet komposteras och används som täckmaterial på gamla deponier.

Trädgårdsavfall som innehåller invasiva arter tas emot i genomskinliga säckar och skickas till förbränning.

3.11 Jord och schaktmassor

Små mängder jord och schaktmassor kan ibland tas emot för deponitäckning.

3.12 Avfall från enskilda avloppsanläggningar

I Krokoms kommun finns ca 3800 enskilda avlopp. Tömningarna utförs av kommunens upphandlade entreprenör.

På alla anläggningar där det är tekniskt möjligt används avvattningsteknik. Avvattningen har stora miljöfördelar eftersom det minskar transportbehovet och mängden slam. Slammet tas omhand på kommunens slamanläggningar. Den slutliga jordprodukten användas vid sluttäckning av deponier.

Kunderna väljer själv slamtömningsintervall. Möjliga intervall är varje år, vart annat år, vart tredje år eller avrop. Vissa anläggningar töms för sällan för att en god funktion ska upprätthållas.

Skicket på anläggningarna är i många fall dåligt. Många anläggningar saknar dessutom tillstånd.

3.13 Latrin

Latrin från hushåll kan lämnas på återvinningscentralen i Krokoms. Latrin skickas till förbränning i godkänd anläggning.

Eget omhändertagande av slam och latrin är möjligt efter ansökan hos Bygg och miljö.

3.14 Spillfett och fett från fettavskiljare

Fett och matolja som uppstår i hushållen hanteras som restavfall och lämnas till förbränning. Det är dock vanligt att fett från hushållen spolas ner i avloppet. Information på hemsidan kan förtydligas. Inom kort planeras insamling av spillfett på återvinningscentralerna.

Många verksamheter som borde ha fettavskiljare saknar sådan. Befintliga fettavskiljare saknar ofta tillstånd och tvingande intervall för tömningar saknas. Kommunen har inte hävdlat kommunalt monopol för denna fraktion, men under 2023 görs en upphandling och slam från fettavskiljare börjar behandlas som kommunalt avfall.

4 Insamlade mängder

I tabellen redovisas de senaste fyra årens insamlade mängder kommunalt avfall.

Fraktion	2019	2020	2021	2022
ton				
Brännbart	2885	2827	2794	2745
Returträ och grot	1320,5	1524,0	1463,0	1145,3
Metall	361,3	337,1	314,6	240,0
Kross/möbler	150,7	148,8	155,9	159,6
Deponi/soptipp	196,9	158,5	169,1	149,5
Tryckimpregnerat virke	58,6	84,4	58,2	62,1
Gips	66,9	63,5	55,1	62,6
Asbest	0,0	2,2	0,9	0,0
kg				
Bilbatterier	17588	20320	25100	19145
Spillolja	10900	16187	12068	11714
Oljefilter	1458	2075	1471	1155
Aerosoler	858	962	820	760
Färg	18590	22170	18720	21134
Övrigt FA	4389	3800	3888	2887

Källa: Respektive mottagningsanläggning

5 Avfall från kommunal verksamhet

5.1 Förebyggande och återbruk

På kommunens intranät finns funktion för bytesmarknad av till exempel möbler och cyklar. Det finns stora möjligheter för kommunen att bli bättre på att återbruka möbler och kontorsutrustning.

5.2 Matsvinn

Kommunen arbetar aktivt med att förebygga matsvinn inom den kommunala verksamheten. Insatser som görs är exempelvis att informera elever i skolor, omvandla matrester till andra maträtter, mätning och uppföljning av svinn samt portionsberäkning.

5.3 Förpackningar och returpapper

I kommunala verksamheter finns vanligen sorteringsmöjligheter för förpackningar och returpapper. Avfallet hämtas av då av upphandlad entreprenör och skickas till återvinning. Avfall som berörs av sekretess slängs i särskilda sekretessbehållare.

5.4 Farligt avfall och elavfall

Farligt avfall, till exempel batterier, lysrör och kemikalier från kommunala verksamheter, samlas in och hämtas av upphandlad entreprenör.

Kanyler samlas i kanylburkar som skickas iväg enligt avtal. Kasserade läkemedel skickas till apoteket.

Inom IT-verksamhet uppstår mycket elavfall. Datorer rensas och säljs på Returbutiken. Elektronikavfall som kan innehålla data skickas till destruktions- och återvinning. Hanteringen regleras i avtal som säkerställer säker transport och radering av data. Elektronikavfall utan data (t.ex. kablar) transporterats till elektronikåtervinning.

5.5 Fett

Verksamheter som hanterar livsmedel, exempelvis tillagningskök, har fettavskiljare som töms enligt schema.

5.6 Grovavfall

Skrymmande avfall till exempel kasserade möbler lämnas till avfallsanläggning.

5.7 Bygg och rivningsavfall

Bygg- och rivningsavfall transporterats till avfallsanläggning. Vid entreprenader med inhyrd entreprenör tar entreprenören själv hand om avfallet. Massor som uppstår vid större entreprenader transporterats till godkända återvinningsanläggningar.

5.8 Vatten- och avloppreningsverk

Gallerrens samlas upp i avfallskärl och behandlas genom energiåtervinning.

Sand från reningsverken samlas upp i sandfång och tas om hand av entreprenören eller blandas in i slamfraktionen.

Slam från avloppsreningsverk hämtas av kommunens entreprenör och körs till renhållarnas slamkompostering.

5.9 Gata och park

Asfalt tas om hand av asfaltsentreprenör, där det smälts ner och blir till ny asfalt.

Snö från snöröjning samlas vid behov på särskilda snöupplag.

Park- och trädgårdsavfall transporteras till avfallsanläggning för kompostering alternativt flisas.

Avfall från papperskorgar på allmän plats skickas till energiåtervinning.

6 Avfall som omfattas av producentansvar

Producentansvaret har funnits sedan 1990-talet och syftet är att den som bidrar till ett miljöproblem också ska bidra till lösningarna. I detta fall är problemet bristen på cirkularitet: att varor och förpackningar inte återanvänds eller återvinns.

Producenterna ges ett extra ansvar där de ska göra miljövänligare förpackningar, produkter som håller längre eller som är lätta att återvinna. Lagstiftningen finns i hela EU eftersom vi har ett stort gemensamt problem. Sverige har lagstiftat producentansvar för:

- Förpackningar
- Fiskeredskap
- Vissa tobaksvaror och filter
- Våtservetter
- Elutrustning
- Batterier
- Ballonger
- Däck
- Bilar
- Läkemedel

Dessutom finns det frivilliga åtaganden, som liknar producentansvar, för kontorspapper och lantbruksplast.

Krokoms
kommun
KROKOMEN TJÆLTE

Avfallsanläggningar

Bilaga 5 till Avfallsplan 2024-2027

Vi gör plats för växtkraft

Innehåll

1	Återvinningscentraler	4
2	Omlastningsstation	4
3	Slambehandlingsanläggningar	4
4	Återvinningsstationer	5
5	Betalsäcksombud	6

1 Återvinningscentraler

Anläggningens namn	Lokalisering	Kommunal mark
ÅVC Krokomb	Hissmoböle 2:341 Rydells väg 13	kommunal mark
ÅVC Föllinge	Föllinge-Backen 2:88 Industrivägen 2	kommunal mark
ÅVC Åse	Åse 3:6 Åse 216	
ÅVC Landön	Landön 3:50 Landön 151	kommunal mark
ÅVC Hotagen	Hotagen 1:5 Hotagen 189	
Ristipp	Hissmoböle 2:334 Hellbergs väg	kommunal mark

2 Omlastningsstation

Anläggningens namn	Lokalisering	Kommunal mark
Omlastningsstation	Hissmon 1:270	kommunal mark

3 Slambehandlingsanläggningar

Anläggningens namn	Lokalisering	Kommunal mark
Hissmofors Komposteringsanläggning	Hägra 4:11	kommunal mark
Lillholmsjö Slambehandlingsanläggning	Holmsjö 1:30	
Finnsäter Slambehandlingsanläggning	Rännön 2:1	kommunal mark
Rötviken	Hotagen 1:19	

Slambehandlingsanläggning		
Tornäs Slambehandlingsanläggning	Tornäs 1:31	kommunal mark

4 Återvinningsstationer

Fraktioner som ska samlas in är: pappersförpackningar, plastförpackningar, metallförpackningar, ofärgade glasförpackningar, färgade glasförpackningar och tidningar.

Anläggningens namn	Lokalisering	Typ av avfall
Alsens Bygdegård	Alsens-Hov 1:19 Brovägen	Alla fraktioner
Föllinge ÅVC	Föllinge-Backen 2:88 Industrivägen 2	Alla fraktioner
Dvårsätt, Grönänge dansbana	Fannbyn 2:40 Dvårsättsvägen	Alla fraktioner
Kaxås Svea park	Kaxås 6:21	Alla fraktioner
Kluk/Bleckåsen	Kluk 3:3	Alla fraktioner
Krokom Snickerivägen	Hissmoböle 2:41 Snickerivägen	Alla fraktioner
Krokom ÅVC	Hissmoböle 2:341 Rydells väg 13	Alla fraktioner
Landön	Holmsjö 1:30	Alla fraktioner
Laxsjö, Laxsjö Bensin och konfektyr	Laxsjö 2:83	Alla fraktioner
Nälden, Ica Näldhallen	Smedsåsen 1:63 Karelsvägen	Alla fraktioner
Ottsjön	Ottsjön 1:61 Ottsjön	Alla fraktioner
Rödön	Rödöns Prästbord 1:1	Alla fraktioner
Rötviken, Servicepunkt Handlarn	Rörvattnet 1:109 Rötviken	Alla fraktioner
Skärvången	Skärvången 1:166	Alla fraktioner

	Skärvången 130	
Trångsviken	Mo 1:221 Alsenvägen	Alla fraktioner
Tulleråsen	Tulleråsen 2:77	Alla fraktioner
Valsjöbyn, Fahlströms bygg	Valsjön 1:44	Alla fraktioner
Ytterån	Ytterån 4:25 Sjöviksvägen	Alla fraktioner
Änge, brandstation	Offerdals-Berge 2:38	Alla fraktioner
Åkersjön	Åkersjön 1:6	Ej glas eller metall
Ås, Tengens	Hållskaven 1:24 Åsvägen	Alla fraktioner

5 Betalsäcksombud

Bakvattnet	Magnussons Fjällanläggningar AB	Bakvattnet 1:4 Bakvattnet 212
Föllinge	Frendo	Föllinge-Backen 2:81 Långgatan 13
Kaxås	Birgerssons Bensin	Kaxås 1:47 Rönnöforsvägen 22
Kluk	Kluksbua AB	Kluk 1:30 Kluk 188
Krokom	OKQ8	Hissmöbyle 2:331 Föllingevägen 2
Laxsjö	Mobacks Kök & Skaffereri	Laxsjö 2:83 Laxsjö 178
Lillholmsjö	Gästgivaregården	Holmsjö 1:26 Lillholmsjö 114
Rötviken	Handlarn i Rötviken	Rörvattnet 1:207 Rötviken 204

Tulleråsen	Birgerssons Bensin	Tulleråsen 2:77 Tulleråsen 135
Valsjöbyn	Fahlströms Bygg AB	Valsjön 1:207 Näset 4864
Ytterån	Circle K	Ytterån 2:16 Ytterån 139A
Åkersjön	Hotell Fjällgården	Åkersjön 1:83 Åkersjön 234

Krokoms
kommun
KROKOMEN TJIELTE

Nedlagda deponier

Bilaga 6 till Avfallsplan 2024-2027

Vi gör plats för växtkraft

Krokoms
kommun
KROKOMEN TJIELTE

Vi gör plats för växtkraft

Innehåll

1	Bakgrund	4
2	Uppgifter om nedlagda deponier.....	5

1 Bakgrund

Gamla avfallsupplag utgör i många fall en potentiell risk för långsiktig påverkan av yt- och grundvatten. En olämplig markanvändning inom eller i anslutning till de gamla avfallsupplagen kan dessutom medföra risker för människor och miljö. En inventering och risk-klassificering av de gamla avfallsupplagen ligger därför i kommunens långsiktiga intresse. Denna information behövs bland annat för kommunens vattenplanering och för fysisk planering.

I Naturvårdsverkets föreskrift (NFS 2020:6) om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall framgår det att en avfallsplan ska innehålla uppgifter om nedlagda deponier. I planen ska även uppgifter om vidtagna och planerade åtgärder för att förebygga olägenhet för människors hälsa eller miljön redovisas.

Inom kommunen finns ett fåtal äldre nedlagda deponier där en exakt position inte kunnat fastställas. Dessa är inte redovisade i planen.

2 Uppgifter om nedlagda deponier

I kommunen finns i dagsläget 30 kända nedlagda deponier. I tabellen framgår avfallsslag, avvecklingsår, riskklassning och eventuella vidtagna eller planerade åtgärder.

I Handlingsplan med åtgärder, bilaga 1 finns planerade åtgärder under punkt 3.5, gällande att nedlagda deponier ska lokaliseras och riskklassas.

Tabell 1 Redovisning av gamla avfallsdeponier i Krokoms kommun

Anläggning	Avfallsslag	Avvecklings- år	Risk- klass	Åtgärder och kommentarer
Bakvattnet Åkersjön 1:10 (1:3)	Slam	2007		Avslutningsplan finns.
Flykälén Flykälén 6:5	Hushållsavfall			
Föllinge Tornäs 1:31	Hushållsavfall och slam	2002		Slambehandling fortfarande aktivt. Avslutning av deponering pågår.
Föllinge Föllinge-Backen 1:74	Hushållsavfall och slam			
Gravbränna Gravbränna 1:12	Hushållsavfall och slam			
Gunnarvattnet Gunnarvattnet 1:23	Slam			
Hissmofors Hägra 3:4	Industri			Miljöinventering utförd 1997.
Hotagen Hotagen 1:5	Hushållsavfall			Återställning pågår.
Hökvattsån Laxsjö 2:121	Hushållsavfall och slam	2001		Återställning pågår.
Kaxås Offerdals-Önet 3:16	Hushållsavfall	2004		Återställd.
Kougsta Kougsta 3:1	Slam		4	Återställd.
Krokom	Hushållsavfall och slam	2000		Ingen deponi efter år 2000. Avslutningsplan finns.

NEDLAGDA DEPONIER

Hissmon 1:270				
Krokom Hissmoböle 2:105	Hushållsavfall			
Landön Landön 3:60	Hushållsavfall och slam			Avslutningsplan finns
Laxviken Laxviken 2:57	Slam	2006		Återställd
Laxsjö Laxviken 2:63	Hushållsavfall			
Nordvalla Föllinge-Nyland 1:121	Hushållsavfall	1978		
Nälden Kingsta 1:49	Hushållsavfall och industri			Provtagning
Olden Rödöbodarna 1:4	Slam	2013		Återställning pågår
Raftälven Raftälven 2:3	Hushållsavfall			
Rönöfors Rännön 1:44	Slam	Innan 2005		Återställd 2005
Skärvången Skärvången 1:169	Hushållsavfall och slam	Ca 1990 och 2007		Avfallsdeponi avslutades ca 1990 och slamdeponi 2007
Storåbränna Storåbränna 1:85	Hushållsavfall			
Tuvattnet Tuvattnet 1:5	Hushållsavfall			
Tångeråsen Tångeråsen 1:33	Slam	2007		Återställd innan 2009
Tångeråsen Tångeråsen 3:23	Slam			
Valsjöbyn Valsjöbyn 1:46 (1:17)	Slam	2007		Återställd 2009
Vaplan	Hushållsavfall	Ca 1990		

Smedsåsen 2:43				
Vaplan Önet 1:26	Industri			Avslutning pågår
Västerrottsjön Västerrottsjön 3:9	Hushållsavfall och slam			
Ytterån Ytterån 3:8	Hushållsavfall			
Åkersjön Vallrun 14:1	Hushållsavfall			
Ålåsen Ålviken 1:21	Slam	2007		Återställning pågår
Åse Åse 3:1	Slam	2013		Avslutning pågår
Åse Åse 3:6	Hushållsavfall	2007		Avslutning pågår
Änge Änge 1:21 + 1:81	Hushållsavfall och slam			Återställning pågår

Riskklassning*

1. Mätningar och skyddsåtgärder behövs
2. Mätningar och undersökningar bör utföras för senare ställningstagande
3. Begränsade åtgärder behövs
4. Inga åtgärder krävs

*Riskklassning för många deponier saknas i dagsläget. I handlingsplanen finns en åtgärd att de nedlagda deponierna ska riskklassas.

Uppföljning av tidigare Avfallsplan

Bilaga 7 till Avfallsplan 2024-2027

1 Inledning

Mycket har hänt i avfallsbranschen sedan den förra avfallsplanen beslutades. I början av 2000-talet handlade målen ofta om minskad deponering och ökad källsortering och hemkompostering. Under de senaste 20 åren har stora framsteg gjorts, inte minst tack vare ny nationell och europeisk lagstiftning.

Idag bygger avfallslagstiftningen på den av EU beslutade avfallshierarkin. Avfallshierarkin visar i vilken ordning olika behandlingsmetoder för avfall bör användas för att minimera miljöpåverkan. Olika styrmedel verkar för att uppfylla avfallshierarkin, som förbudet mot att deponera brännbart och organiskt avfall, skatt på avfallsförbränning etc.

Även tekniken har utvecklats och miljöbalken anger att bästa tillgängliga teknik ska användas. Därför är till exempel hemkompostering inte längre ett lika aktuellt mål.

Målen i kommunens tidigare avfallsplan var uppdelade per avfallsslag. Flera av målen är inte relevanta längre.

Uppföljningen försvåras av flera skäl. För det första har kommunen inte rådighet över flera av de gamla målen. För det andra har förutsättningarna för avfallshanteringen ändrats under åren. Till exempel har kommunen inte längre några aktiva deponier och saknar därför uppgifter om mängderna verksamhetsavfall som deponerats.

2 Mål från tidigare avfallsplan

2.1 Tidigare mål

MÅL	UTFALL	KOMMENTARER
Park- och trädgårdsavfall		
Öka komposteringen på egen fastighet	Delvis	Kompostering är inte längre bästa tillgängliga teknik för omhändertagande av bioavfall.
Kompostera park- och trädgårdsavfall tillsammans med slam från kommunala- och enskilda anläggningar	Uppnått	
Bygg- och rivningsavfall samt jord- och schaktmassor		
Att minska mängden avfall till deponi	Uppnått	Mängden deponi från hushåll har minskat från 380 ton år 2002 till 149 ton år 2022.
Ett utökat försäljar- och producentansvar	Ej aktuellt	Kommunal rådighet saknas.
Avfall från energiutvinning		
Hitta alternativ till dagens hantering av aska	Ej aktuellt	Kommunal rådighet saknas.
Avfall från behandling av kommunalt avloppsvatten		
Inget slam från avloppsreningsverken ska deponeras fr o m år 2005	Uppnått	
Slam från reningsverk ska hålla så hög kvalitet, att det går att få avsättning för det	Ej uppnått	Efterfrågan saknas. Slammet har komposterats och nyttjats för deponitäckning.
Branschspecifikt industriavfall		
Allt avfall ska källsorteras fr o m år 2002	Delvis uppnått	Uppgifter om utfall saknas i hög grad. Mycket har dock skett och källsorteringen ökar allmänt. Mängderna till deponi har minskat kraftigt.
Fr o m år 2002 ska inget brännbart avfall gå till deponi	Uppnått	Deponierna är avslutade. Allt brännbart avfall energi-återvinns.

En återvinningsstation för företagens förpackningar senast år 1999	Ej aktuellt	Kommunal rådighet saknas. Ansvaret ligger på PRO. Det finns en företags-ÅVC i Lugnvik. Många företag har avtal med entreprenörer i avfallsbranschen.
Ej branschspecifikt industriavfall		
Allt avfall ska källsorteras fr o m år 2002	Delvis uppnått	Uppgifter om utfall saknas i hög grad. Mycket har dock skett och källsorteringen ökar allmänt. Mängderna till deponi har minskat kraftigt.
Fr o m år 2002 ska inget brännbart avfall gå till deponi	Uppnått	Deponierna är avslutade. Allt brännbart avfall energi-återvinns.
En återvinningsstation för företagens förpackningar senast år 1999	Ej aktuellt	Kommunal rådighet saknas. Ansvaret ligger på PRO. Det finns en företags-ÅVC i Lugnvik. Många företag har avtal med entreprenörer i avfallsbranschen.
Farligt avfall och specialavfall		
Avfallet från företag ska gå genom Jämtlands läns avfalls AB	Ej aktuellt	Jämtlands läns avfalls AB finns inte längre. Andra aktörer finns, men kommunen saknar uppgift om mängder.
Att minska mängden farligt avfall	Delvis	Kunskapen om och hanteringen av farligt avfall har blivit bättre, men mängduppgifter saknas från åren på 00-talet.
Ett ökat försäljar- och producentansvar	Ej uppnått	Kommunal rådighet saknas.
Elektronikavfall		
Varor och produkter som innehåller tungmetaller och svårnedbrytbara organiska ämnen ska samlas in effektivt och säkert tas hand om	Uppnått	Kommunens samarbete med El-kretsen fungerar bra. Plockanalyser av brännbart avfall påvisar mycket små mängder elektronikavfall i kommunens soptunnor.

Krokoms
kommun
KROKOMEN TJÆLTE

Samrådsredogörelse

Bilaga 8 till Avfallsplan 2024-2027

Vi gör plats för växtkraft

Innehåll

1	Hur har samrådet gått till?	4
2	Inkomna yttranden och kommentarer	5

1 Hur har samrådet gått till?

1.1 Formellt samråd

Förslaget till ny avfallsplan och nya avfallsföreskrifter skickades på remiss till länsstyrelsen, bygg och miljönämnden, fastighetsavdelningen, plan och trafikavdelningen samt Krokomsbostäder. Samrådstiden var 26 juni till 8 september 2023.

1.2 Utställning

Allmänheten informerades om utställningen i följebrev till faktura som gick ut i september 2023. Förslaget ställdes ut på kommunens hemsida. Information om att utställning pågår har visats under Nyheter på hemsidan och ett Facebook-inlägg har publicerats angående utställningen. Information har även funnits på anslagstavla i kommunhuset.

Förslaget ställdes ut till allmänheten under perioden 1-30 november 2023.

2 Inkomna yttranden och kommentarer

Under samrådstiden kom två yttranden in. Ett från länsstyrelsen i Jämtlands län och ett från Bygg och miljö på Krokoms kommun.

Länsstyrelsen bedömde att avfallsplanen var väl genomtänkt och att planen och bilagor var föredömligt lättlästa och tydliga. De påtalade vissa faktafel och gav tips på förtydliganden. De felaktigheter som uppmärksammats har rättats till och viss text har setts över.

Yttrandet från Bygg och miljö i Krokoms kommuns berörde endast avfallsföreskrifterna. Förtydligande har gjorts angående vilken som är ansvarig nämnd.

Vid utställningen till allmänheten har ett 60-tal personer besökt sidan angående utställningen och några har även laddat ner dokumenten. Ett yttrande inkom från en medborgare. Medborgaren anser att målen är i linje med kommunens övriga planer, men att målen inte är mätbara.

Inga ändringar har gjorts. Vissa mål är mätbara och följer Avfall Webs mått, andra mål är aktiviteter som kan anses vara utförda eller inte.

Medborgaren föreslår även återvinningen ska kvarstå i stället för att medborgarna ska ha ytterligare kärl för förpackningsavfall. Vi tolkar det som att medborgaren tycker att systemet med återvinningstationer fungerar bra och att fastighetsnära förpackningsinsamling inte behövs. Detta förslag kommer inte att gå tillgodos eftersom lagkravet är att förpackningsinsamlingen ska vara fastighetsnära. När insamlingen av förpackningsavfall närmar sig kommer vi att informera och förklara för samtliga medborgare hur och varför insamlingssystemet ser ut som det gör.

Synpunkterna har inte lett till några större förändringar i avfallsplanen, varken innehållsmässigt eller redaktionellt.